

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΠΟΙΟΣ ΉΤΑΝ Ο ΛΟΠΕ ΝΤΕ ΒΕΓΚΑ;

Ο Λόπε Φέλιξ ντέ Βέγκα Κάρπιο υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές και δραματικούς συγγραφείς της Ισπανίας. Γεννήθηκε το 1562 και πέρασε μια ζωή γεμάτη σκάνδαλα και περιπέτειες. Στά γεράματά του όμως κυριεύθηκε από βαθειά θρησκοληψία και πέθανε πάμπτωχος το 1635.

Ο Λόπε ντέ Βέγκα παρέμεινε περίφημος στην ιστορία των γραμμάτων για τη συγγραφική του γονιμότητα. Εκτός των άλλων του έργων — ποιημάτων, μελετών, κριτικών κ.τ.λ. — έγραψε 1.800 περίπου θεατρικά έργα από τα οποία σώζονται 800 δράματα και κωμωδίες. Τα σπουδαιότερα απ' αυτά, είναι: η «Αρκαδία», η «Δρακοντία», το «Τραγικό στέμμα», «Ο σοφός στο σπίτι του», η «Γέννησις του Χριστού» κτλ.

ΤΙ ΉΤΑΝ Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ;

Με το όνομα Αναγέννησις καλείται η φιλοσοφική, φιλολογική, καλλιτεχνική και επιστημονική κίνηση, η οποία άρχισε στην Ιταλία κατά τον 14ον αιώνα κι' έπεξετάθη σε όλη τη δυτική Ευρώπη. Η κίνηση αυτή έπωνομάσθηκε Αναγέννησις, γιατί θεωρήθηκε ως απολύτρωση του πνεύματος από τον μεσαιωνικό θεοκρατισμό και ως αναβίωσις του αρχαίου έλληνολατινικού πολιτισμού. Η κυριώτερα αίτια που προκάλεσε την Αναγέννησις υπήρξε η μεγάλη ανάπτυξις του έμποριου και της βιομηχανίας, η δημιουργία του τραπεζιτικού κεφαλαίου και, η συνεπεία τούτων, διαμόρφωσις μιας νέας ισχυράς κοινωνικής τάξεως, της αστικής, η οποία κι' έγινε ο πραγματικός φορέας της μεγάλης αυτής πνευματικής κινήσεως. Επίσης εύνθησαν πολύ την Αναγέννησις και συνετέλεσαν στη διάδοσι του πνεύματός της η ανακάλυψις της Αμερικής, η επινόησις της τυπογραφίας και η σπουδή της έλληνικής γλώσσης, την οποίαν έδίδαξαν οι βυζαντινοί λόγιοι που κατέφυγαν στην Ιταλία μετά την άλωσι της Κωνσταντινουπόλεως.

Τα κυριώτερα χαρακτηριστικά της κινήσεως αυτής είναι η είχε καή κατά την πυρπόλησι του ανακτόρου από τους Μογγόλους. Έπεσεύασαν λοιπόν το παλάτι τους κι' έγκαταστάθηκαν σ' αυτό, χωρίς να νοιαστούν πειά για το θησαυρό. Ο σημερινός όμως μαχαραγιάν, μαθαίνοντας ότι ο Άγγλος Φρειδερίκος Σουόν έχει εξαιρετικά ανεπτυγμένη την ικανότητα ν' ανακαλύπτει με την ραβδομαντεία πολύτιμα μέταλλα θαμμένα στα βάθη της γής, τον κάλεσε στις Ινδίες για να του ξαναβρή το θησαυρό των προγόνων του. Νά δούμε όμως αν θά το κατορθώση.

***

Καταπληκτική είναι τέλος η ανακάλυψις που έκανε ο Άγγλος Βάτ, ο οποίος υπηρέτουσε κατά την διάρκεια του ευρωπαϊκού πολέμου στις Ινδίες ως αεροπόρος. Μιά μέρα, ενώ ο Βάτ ψάρευε με θάρκα σ' ένα βαθύ και μεγάλο έλος κοντά στο αεροδρόμιο, το άγκιστρι του έπιασε κι' ανέσυρε στην επιφάνεια ένα... χρυσό κύπελλο!

Σκέφτηκε τότε ότι θά βρισκόταν εκεί κρυμμένος κάποιος μεγάλος θησαυρός κι' άμέσως, άφου γδύθηκε, άρχισε να κινή βουτιές στο βυθό, και κάθε φορά που ανέβαινε επάνω έβγαζε χρυσά κύπελλα, χρυσά πιάτα και άλλα χρυσά αντικείμενα.

Την άλλη μέρα έμπιστεύτηκε το μυστικό του σ' ένα φίλο του, αεροπόρο κι' αυτόν, και μια νύχτα, μαζί κ' οι δυο πήγαν με μια θάρκα στο έλος κι' άνεσυσαν από το βυθό του δυο κιβώτια γεμάτα χρυσά αντικείμενα. Τα μετέφεραν στην όχθη, τα έθαψαν εκεί κι' ώρκίστηκαν ότι κανείς τους δεν θά έσκαβε για να πάρη το θησαυρό χωρίς την συγκατάθεσι του άλλου.

Σε λίγες μέρες μετετέθησαν κ' οι δυο στο δυτικό μέτωπο, όπου ο σύντροφος του Βάτ σκοτώθηκε. Ο Βάτ λοιπόν, όταν έγινε η ειρήνη, πήγε στις Ινδίες και έέθαψε το θησαυρό, αλλά, σαν τίμιος άνθρωπος που ήταν, έδωσε το μισό στην οικογένεια του φίλου του...

απολύτρωσις του ατόμου, η χαρά της ζωής, ο ιδεαλισμός.

Ως πρωτοπόροι της Αναγεννήσεως θεωρούνται τρεις μεγάλοι άνδρες του 13ου αιώνου, ο ποιητής Δάντης, ο ζωγράφος Τζιόττο και ο φυσικός Βάκων. Οι μεγαλύτεροι αντιπρόσωποι της ιταλικής Αναγεννήσεως, η οποία διαίρειται σε τέσσερες περιόδους, είναι οι ποιηταί Βοκκάκιος, Πετράρχης, Αριόστος και Τάσσοσ και οι καλλιτέχναι Μιχαήλ Άγγελος, Λεονάρδος ντά Βίντσι, Τατιανός και κοντά σ' αυτούς ένα σωρό καλλιτέχναι συγγραφείς και φιλόσοφοι που ήκμασαν σε όλα τα κρατίδια της ιταλικής χερσονήσου υπό την προστασία των κατά τόπους ήγεμόνων.

Μα και στις άλλες χώρες της Ευρώπης παρουσιάσθηκαν μεγαλοφυείς άνδρες κατά την Αναγέννησι, όπως οι φιλόσοφοι Ντεκάρτ, Μονταίνι και Έρασμος, οι ζωγράφοι Πουσέν, Ρέμπραντ, Φάν Αϊκ, Ροϋμπενς κ.τ.λ. στη Γαλλία και στις Κάτω-Χώρες, οι ζωγράφοι Γκρέκο, Βελάσκεθ και Ριμπέρα στην Ισπανία και οι ζωγράφοι Χολμπάιν και Ντίρερ στη Γερμανία.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΕ Η ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΕΜΩΝ;

Οι άνεμοι μπορούν να χωριστούν στις ακόλουθες έννεα κατηγορίες:

- 1) Η α ύ ρ α, η οποία έχει ταχύτητα 2 μέτρων το δευτερόλεπτο και σαλεύει ελαφρά τα φύλλα των δέντρων.
- 2) Ο έ λ α φ ρ ό ς, ο οποίος έχει ταχύτητα 4 μέτρων το δευτερόλεπτο και σαλεύει τα μικρά κλαδιά.
- 3) Ο μ έ τ ρ ι ο ς, ο οποίος έχει ταχύτητα 6 μέτρων το δευτερόλεπτο και λυγίζει τα κλαδιά.
- 4) Ο ι σ χ υ ρ ό ς, ο οποίος έχει ταχύτητα 8 μ. το δευτερόλεπτο και σείει τα δέντρα.
- 5) Ο σ φ ο δ ρ ό ς, ο οποίος έχει ταχύτητα 13 μ. το δευτερόλεπτο και απόσπᾶ τα φύλλα.
- 6) Ο δ ρ μ η τ ι κ ό ς, ο οποίος έχει ταχύτητα 21 μ. το δευτερόλεπτο και σπάζει τα κλαδιά.
- 7) Η κ α τ α ι γ ί ς, που έχει ταχύτητα 28 μ. το δευτερόλεπτο και ξερριζώνει τα δέντρα.
- 8) Η θ ύ ε λ λ α, που έχει ταχύτητα 34 μ. το δευτερόλεπτο και γκρεμίζει τα σπίτια και
- 9) Η λ α ί λ α ψ, που έχει ταχύτητα 40 μ. το δευτερόλεπτο κι' ανατρέπει στο πέρασμά της τα πάντα.

ΤΙ ΗΣΑΝ ΤΑ «ΑΟΥΤΟ ΝΤΑ ΦΕ» (AUTO DA FE);

Με τις λέξεις «άουτο ντά φέ» (πράξις πίστεως) άπεκαλούντο στην Ισπανία και στην Πορτογαλία η φρικιαστικές εκείνες θρησκευτικές τελετές κατά την διάρκεια των οποίων καιγόntonουσαν επί της πυράς, κατά εκατοντάδες και συχνά κατά χιλιάδες, όσοι καταδικαζόντουσαν από την Ίερά Έξέτασι ως αίρετικοί.

Η τελετές αυτές γινόντουσαν συνήθως κατά την έορτή των Αγίων Πάντων, μπροστά στο Βασιλέα, την Αύλη και τον λαό.

Της πομπής προηγούντο δομινικανοί μοναχοί, κρατώντας τη σημαία της Ίεράς Έξετάσεως και ακολουθούσαν κατά σειράν πρώτοι οι μετανοήσαντες αίρετικοί και έπειτα οι άμετανόητοι, ζυθόλητοι και φορώντας μανδύες με δαιμονικές παραστάσεις.

Κατόπιν αυτών μετεφέροντο τα όμοιώματα των αίρετικών που είχαν διαφύγει τη σύλληψι και τα όστᾶ όσων είχαν πεθάνει στη φυλακή. Όταν η πομπή έφτανε στην κεντρική πλατεία της πόλεως, διαβαζόταν η καταδικαστική άπόφασις κι' έπειτα οι κατάδικοι παρεδίδοντο στους δημίους, οι όποιοι όσους είχαν μετανοήσει τους στραγγάλιζαν πρώτα και κατόπιν τους έρριχναν στη φωτιά, τους δε άμετανοήτους τους έκαιγαν ζωντανούς.

Επίσης έκαιγαν τα όμοιώματα των διαφυγόντων και τα όστᾶ των νεκρών αίρετικών.

Τα «άουτο ντά φέ» γινόντουσαν στην Ισπανία μέχρι του 1826, όποτε και καταργήθηκαν.